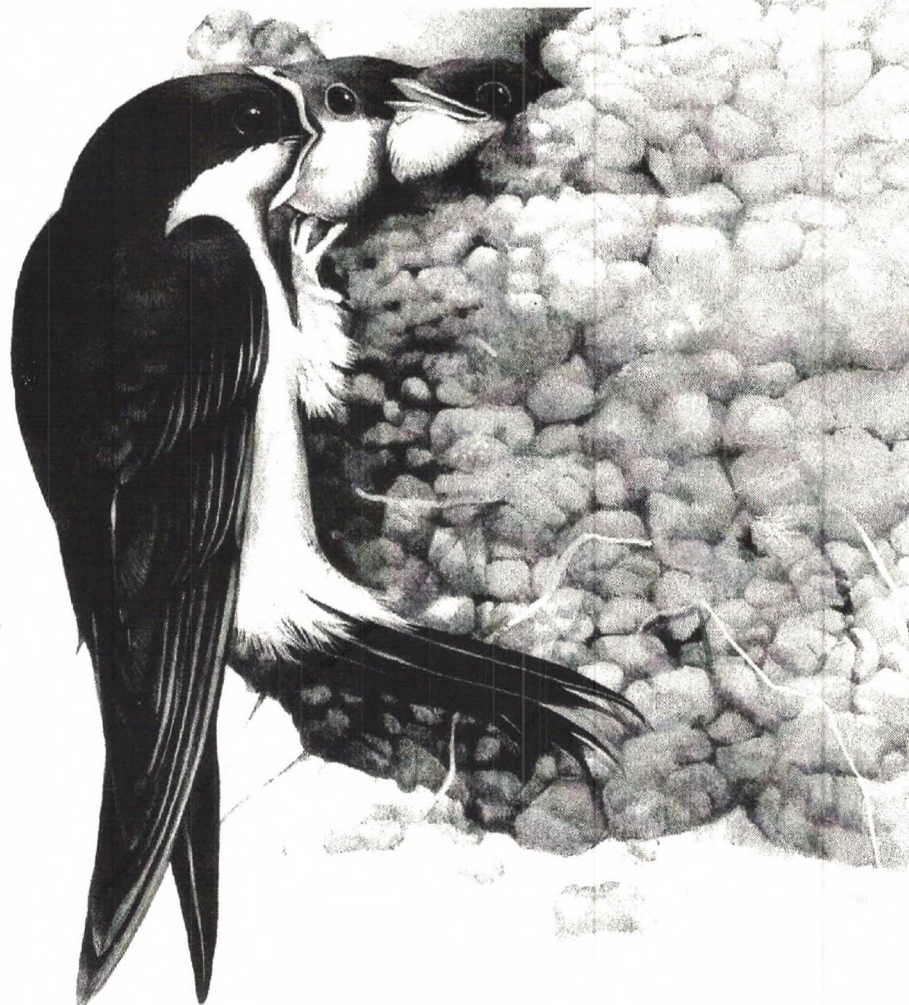

Rapport van telgegevens van huiszwaluwnesten
in Midden- Brabant over de periode 1991 - 2001

de
huiszwaluw

Huiszwaluw in Midden-Brabant

Verzameld resultaat van tellingen in een aantal gemeenten en buurtschappen
over een periode van tien jaar in Midden-Brabant

Gironummer: 35 31 190
K.v.K.: V 259 382
Secretariaat: Beerze 16 5061 NM Oisterwijk

"Alles is er vet, behalve de soep"

Een terechte opmerking die mijn, collega-vogelaar in het veld, Jan Paymans deed bij een van de adressen die we aandeden bij onze jaarlijkse huiszwaluw telling.

Een gezellig, ouderwets boerengezin, waar begrippen als design of lunchen nooit zullen binnendringen, maar waar verder iedereen welkom is. Waar de was binnen hangt te drogen en de boerin de scepter, en nog liever de pollepel zwaait, in 'n overvolle keuken vol eten en drinken.

En zoals het er binnen uitziet, ziet het er ook buiten uit. Je valt over de rommel; balkhout - wasmanden -'n berg aardappels - honden met voerbakken -oude stoelen -modder -mest-enz. En met name de laatste twee genoemde zorgen ervoor, dat niet alleen de boerenzwaluw, maar ook de huiszwaluw zich hier terecht thuis voelt. Dit jaar 21 nesten!

Dankzij een bijdrage van de Vogelwerkgroep ben ik samen met Jan bezig geweest, aan drie gevels van het huis planken te bevestigen voor de opvang van de uitwerpselen. Op het moment dat de boerin nog maar nauwelijks naar buiten kon kijken werd ook haar de overlast te veel.

Een applausje voor al die eigenaren van de huizen waar huiszwaluwnesten bewoond zijn. Men moet er heel wat voor overhebben.

Jan van Rijsewijk.

De resultaten.

Aanleiding en doel.

Doel van dit rapport is het bijeen brengen van huiszwaluwgegevens die in de jaren zijn verzameld, doch bij vele ongesorteerd op een stapel liggen. Een neven doel is, met deze rapportage, een nieuwe impuls te geven aan de huiszwaluwellingen en mensen er voor enthousiast te maken.

Dit rapport geeft het resultaat weer van 10 jaar nesten tellen en gegevens verzamelen in een deel van Midden-Brabant. Er is in het verleden niet in het kader van een gebiedsdekkende telling of anderszins volgens een vastplan aan de telling begonnen. Ook blijkt dat gedurende een aantal jaren er geen gegevens zijn verzameld of zijn bewaard.

Onze Vogelwerkgroep heeft op zich genomen om in de verzameling meer structuur te brengen en op basis van deze rapportage meer gedegen aanpak voor te staan.

Een aantal mensen zijn al jaren actief aan het tellen en vinden het leuk om dit te blijven doen. Door de gegevens nu te bundelen en de leemten aan te duiden hopen we voor de komende jaren meer inzet te krijgen en elk jaar een rapportage te leveren.

Aan de telling hebben de volgende personen een bijdrage geleverd:

- Vogelwerkgroep Midden-Brabant:
Roos Backx, Nico Hilgers, Gerard van de Kaa, Jan van Rijsewijk, Piet van den Hout en Jan Paymans
- Vogelwerkgroep Boxtel: Sjaak Oerlemans in samenwerking met Hen Maas en Rob Lammers

In de volgende gemeenten en buurtschappen zijn nesten geteld:

Middelbeers Oostelbeers Diessen Haghorst Baarschot Esbeek Hilvarenbeek Biest-Houtakker Moergestel	De Moer Kaatsheuvel 's Gravenmoer Loon op Zand Tilburg Goirle Riel Berkel-Enschot Oisterwijk Udenhout Biezenmortel	Helvoirt Haaren Boxtel Lennisheuvel Oirschot
---	--	--

In het hierbij gevoegde overzicht zijn de gegevens geplaatst in een excel tabel. De gegevens zijn per plaats en per straat met huisnummer weergegeven.

Jammer genoeg zijn niet van alle jaren de gegevens volledig. De periode 1991 tot en met 1996 is completer dan de periode 1996-2000. Toch is op basis van de gegevens een goede indruk te krijgen van de bezetting van nesten in de gehele periode.

Toelichting op de gegevens uit het bestand:

In de eerste kolom is het bloknummer aangegeven volgens de SOVON-notering. In de tweede kolom zijn de plaats, straat en huisnummer aangegeven. Vervolgens zijn de telgegevens per jaar ingevuld. Er is een vraagteken geplaatst waar de gegevens niet volledig

betrouwbaar zijn. Op open plaatsen betekent dat er geen opname is geweest en/of geen gegevens bekend zijn. Daar waar een 0 is ingevuld betekent dit dat er geen geslaagd broedresultaat is geconstateerd. Pogingen om een nest te maken of daar waar nesten in de broedtijd zijn weggehaald worden ook met 0 weergegeven.

Per gemeente of buurtschap zijn de gegevens opgeteld. Een totaaltelling is aan het einde van het overzicht weergegeven.

Korte analyse van de gegevens:

In Middelbeers en Oostelbeers is na 1996 niet meer geteld. Van 1991 tot 1996 is een afname van het aantal nesten te zien.

In Diessen is de broedkolonie aan de Beerseweg 7 in steeds toenemende mate succesvol. De locatie aan de Baarschotsestraat 20 in Baarschot lijkt de afname van de overige lokaties aan de Baarschotsestraat over te nemen. Hierdoor blijft het aantal nesten in Baarschot toenemen.

In het kleinschalige gebied in west Hilvarenbeek blijkt de populatie aan het Groot Loo nagenoeg stabiel. Slechts de laatste twee jaren (1999 en 2000) zijn minder in aantal.

In de gemeente Goirle bij het gehucht Breehees is de populatie omvang stabiel.

Van de vele nestlokaties in Biest-Houtakker zijn na 1996 geen gegevens meer bekend. Tot 1996 is per jaar een stijging van het aantal nesten aan de Biestsestraat te zien.

Moergestel is tot 1996 frequent geteld. Vooral aan de Hilt 16a zit een mooie populatie.

De Moer tussen Tilburg en Dongen kent aan de Pastoor Kampstraat een grote groep huiszwaluwen. In dit gebied heeft tussen 1990 en 1998 een ruilverkaveling gespeeld. Aan de telgegevens van 1999 en 2000 aan de Pastoor kampstraat is niet op te maken dat dit negatieve effecten heeft gehad.

Van Berkel-Enschot, Udenhout, Biezenmortel en Haaren zijn gegevens beschikbaar tot 1996. Hierna is slechts een enkele lokatie teruggemeld, maar het aantal nesten is niet structureel bij gehouden. Opvallend is dat in deze periode het jaar 1994 een goed jaar is geweest met de hoogste aantallen nesten.

De gegevens van de Vogelwerkgroep Boxtel hebben vooral betrekking op de plaatsen Boxtel, Lennisheuvel. Uit de gegevens is goed op te maken dat er reeds enkele jaren een dalende lijn in het aantalsverloop zit.

Overzicht telgegevens Huiszwaluwnesten in Midden Brabant

Bloknum	Plaats/Adres	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	Middelbeers											
51-32-3	Heiakkerweg 4	4	3	4	?	?	?					
51-32-3	Vestdijk 63	2	4	2	2	2	4					
51-32-3	Vestdijk 67	1	1	0	0	0	0					
51-32-3	Vestdijk 72	0	0	0	0	0	2					
51-31-4	Voorteindseweg 14	10	10	0	0	0	0					
51-31-4	Voorteindseweg 20											3
	Totaal Middelbeers	17	18	6	2	2	6	0	0	0	0	3
	Oostelbeers											
51-32-3	Kerkstraat 18	3	3	0	?	?	?					
	Totaal Oostelbeers	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Diessen											
51-31-3	Julianastraat 66	5	5	6	7	2	1	0	0	1	0	0
51-31-3	Beerseweg 2	4	4	0	0	0	0					
51-31-3	Beerseweg 7	11	15	25	25	27	25	26	58	46	60	60
51-31-1	Willibrordusstraat 28	1	1	0	0	0	0					
	Totaal Diessen	21	25	31	32	29	26	26	58	47	60	60
	Haghorst											
51-21-4	Wijnhovenstraat 12	?	?	0	?	0	0					0
51-21-4	Wijnhovenstraat 13	?	?	17	15	13	0	5	?	?		13
51-21-3	Moergestelseweg 21	?	?	?	2	3	22	10	?	?		26
51-31-1	St. Josepstraat 19B	?	?	?	?	1	0					
51-31-1	Kanaaldijk N 4	0	0	0	0	0	11	?	?	2		4
	Totaal Haghorst	0	0	17	17	17	33	15	0	2	0	43
	Baarschot											
51-31-3	Baarschotsestraat 14	0	0	0	0	0	3	5	1	5	7	7
51-31-3	Baarschotsestraat 20									5	9	8
51-31-3	Baarschotsestraat 22	?	?	2	0	2	0	0	2	0	0	0
51-31-3	Baarschotsestraat 23								1			0
51-31-3	Baarschotsestraat 31									1	1	3
51-31-3	Baarschotsestraat 32	?	?	2	0	1	0		2	0	0	0
51-31-3	Baarschotsestraat 33	?	?	1	3	3	0	0	1			0
51-31-3	Baarschotsestraat 34								1	1	1	1
51-31-3	Baarschotsestraat 36									1	0	0
51-31-3	Baarschotsestraat 38	?	?	?	?	?	1			2	2	1
51-31-3	Baarschotsestraat 44	?	?	?	?	?	1	2	3	3	0	2
51-31-3	Van Dijcklaan 4								2	1	?	0
	Totaal Baarschot	0	0	5	3	6	5	7	13	19	20	22
	Esbeek											
50-48-2	Lage Mierdseweg 10	8	8	10	10	4	3	2	2	3	6	5
50-48-2	Hoogeindsestraat 1										1	1
	Totaal Esbeek	8	8	10	10	4	3	2	2	3	7	6

Overzicht telgegevens Huiszwaluwnesten in Midden Brabant

Bloknum	Plaats/Adres	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	Hilvarenbeek											
50-38-1	Groot Loo 20	31	30	35	36	37	37	28	36	13	16	22
	Spr. van Eijkstr. 6	1	0	0	0	0	0					
	Totaal Hilvarenbeek	32	30	35	36	37	37	28	36	13	16	22
	Goirle											
50-37-2	Breehees 2A	14	25	20	27	31	32	37	32	33	37	
50-37-2	Breehees 2	0	0	1	1	0	0					
50-37-2	Breehees 3	0	4	3	0	0	0					
50-27-4	Goirlesedijk 16											5
50-27-4	Goirlesedijk 22	0	0	1	0	0	0					
	Totaal Goirle	14	29	25	28	31	32	37	32	33	37	5
	Biest-Houtakker											
50-28-4	Bietstsestraat 15	0	0	0	0	0	1	1	?			
50-28-4	Bietstsestraat 28	1	1	1	1	2	2					
50-28-4	Bietstsestraat 36	?	0	0	2	1	1	6	?			
50-28-4	Bietstsestraat 41	3	4	4	5	6	5					
50-28-4	Bietstsestraat 42	?	1	1	0	1	1					
50-28-4	Bietstsestraat 46	0	0	1	1	2	6					
50-28-4	Bietstsestraat 47	0	0	0	0	0	3					
50-28-4	Bietstsestraat 52	5	4	3	4	10	11					
50-28-4	Vossenhol 3	?	1	1	2	3	3					
50-28-4	Vossenhol 4	?	1	3	3	0	0					
50-28-4	Vossenhol 9	0	0	0	2	3	0					
50-28-4	Vossenhol 12A	3	4	1	1	0	0					
50-28-4	Vossenhol 13	3	5	9	8	4	4					
50-28-4	Vossenhol 14	1	4	3	1	3	2					
50-28-4	Vossenhol 18	2	5	3	2	4	4					
50-28-4	Vossenhol 22	1	2	2	3	3	3					
50-28-4	Vossenhol 23	1	0	1	0	1	3					
50-18-4	Vossenhol - de Gemeeynte	0	0	0	0	1	0					
	Totaal Biest-Houtakker	20	32	33	35	44	49	7	0	0	0	0
	Moergestel											
51-11-3	Prs. Beatrixstraat 7	?	1	0	0	0	0					
51-11-3	Prs. Christ. straat 16A (?)	1	1	0	0	0	0					
51-11-3	Prs. Christ. straat 4	1	1	0	0	0	0					
51-21-3	Burg. v. Heeswijkstr. 2	?	?	1	0	0	0					
51-21-3	Heizensedijk 8	?	?	?	?	2	1					
51-21-1	Hilt 20	0	1	1	1	1	1					
51-21-1	Hilt 16A	12	12	13	14	18	15					
51-21-1	Heuvelstraat 2A	0	0	2	1	0	0					
51-21-3	Prs. Irenestraat 10	?	1	0	0	0	0					
51-11-3	Past. Jansenstraat 16	?	1	0	0	0	0					
51-11-3	Burg. Mayerstraat 1	?	?	1	0	0	0					
51-21-2	Oirschotseweg	?	?	4	1	3	6					
51-11-52	Oostelvoortjes 2	0	0	0	0	?	1					
51-11-3	Burg. Poortstraat 33	?	?	1	1	?	2					
51-11-3	Burg. Poortstraat 41	?	1	1	0	0	2					

Overzicht telgegevens Huiszwaluwnesten in Midden Brabant

Bloknr	Plaats/Adres	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
51-21-11	Sonmanstraat 2	0	0	0	0	0	4					
51-21-21	Vinkenberg 21	0	0	0	?	3	2					
51-21-2	Vossenhoorn 1	2	2	3	0	0	0					
51-11-3	De Werft 1	0	1	1	2	0	2					
	Totaal Moergestel	16	22	28	20	27	36	0	0	0	0	0
	Riel											
	Riels Hoefke 3A	?	9	?								
	Lange Vooren 8	2	2	2	0							
	Oude Tilburgsebaan 3										1	0
	Oude Tilburgsebaan 12 a						?	5	10		X	0
	Oude Tilburgsebaan 21										?	4
	Oude Tilburgsebaan 23										4	1
	Oude Tilburgsebaan 25										7	4
	Totaal Riel	2	11	2	0	0	0	5	10	0	12	9
	De Moer											
44-46-4	Moerse Dreef 5	0	0	5	13	6						0
44-56-2	Galgeneind 2	0	5	5	0	0				0	0	0
44-56-2	Pastoor Kampstraat 1	?	1	0	0	0						0
44-56-2	Pastoor Kampstraat 18	0	0	0	8	15				28	20	0
44-56-2	Pastoor Kampstraat 19											8
44-56-2	Middelstraat 13	2	2	0	0	0				0	0	0
44-56-2	Zijstraat 38	0	1	2	2	1				5	3	X
44-56-2	Zijstraat 40	0	2	1	1	1						2
44-56-2	Zijstraat 46	0	1	0	0	0						2
	Bizardsteeg 1									1	5	11
	Totaal de Moer	2	12	13	24	23	0	0	0	34	28	23
	Kaatsheuvel											
	Dreefseweg ?								?		9	
	Totaal Kaatsheuvel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0
	's-Gravenmoer											
44-45-2	Lange Veertel 1	?	1	0	2	0				7	20	2
44-45-2	Lange Veertel 5											2
44-45-2	Lange Veertel 26	0	0	1	3	1						17
44-45-2	Lange Veertel 28	0	0	0	1	1						8
44-45-2	Lange Veertel 33	0	0	0	0	1						1
44-45-2	Molendijk 1	0	0	0	0	2					X	X
44-45-2	Biezenlaar 53	?	1	1	1	0				1	0	1
44-45-2	Biezenlaar 57	?	2	3	0	0						0
44-45-2	Biezenlaar 59	?	2	3	0	0						4
44-45-2	Biezenlaar 63											1
	Totaal 's-Gravenmoer	0	6	8	7	5	0	0	0	8	20	36
	Loon op Zand											
	Orion											4
	Tamboerstraat											7

Overzicht telgegevens Huiszwaluwnesten in Midden Brabant

Bloknum	Plaats/Adres	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	Gildeweg										4	
	Totaal Loon op Zand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0
	Tilburg											
50-16-2	Langendijk 12	?	?	?								
44-56-3	Scheepersdijk 19	?	?	7								
44-58-3	Vijfhuizen 2b	0	3	1								7
44-58-3	Vijfhuizen 3	13	6	2						16	21	23
	Vijfhuizen 7											9
	Molenwijk 20											25
	Totaal Tilburg	13	9	10	0	0	0	0	0	16	21	64
	Berkel-Enschot											
50-18-1	Mgr. Bekkerstraat 11	1	1	1	1	1	0					
50-18-1	Mgr. Bekkerstraat 13	1	4	1	2	1	2					
50-18-1	Mgr. Bekkerstraat 15	0	0	1	1	0	0					
50-18-1	Mgr. Bekkerstraat 19	1	0	0	0	0	0					
50-18-1	De kraan 14	2	0	0	0	0	0					
50-18-1	Enschotsebaan 15	1	0	2	2	2	0					
50-18-1	Enschotsebaan 2A	0	6	3	2	4	3					
50-18-1	Mgr. Mutsaersstr. 5	1	1	1	1	0	0					
50-18-1	Rauwbrakenweg 8	0	0	3	3	2	0					
50-18-1	Rauwbrakenweg 10	1	1	2	1	1	0					
50-18-1	Rauwbrakenweg 26	0	0	1	1	0	0					
50-18-1	Rauwbrakenweg 30	0	0	1	1	0	0					
50-18-2	P. vd Elzenstraat 8	1	1	2	2	2	2					
50-18-2	Klaproosstraat 5	?	?	1	1	1	1					
50-18-2	Klaproosstraat 23	?	1	2	0	0	0					
50-18-2	Lupinestraat 6	?	?	1	1	1	2					
50-18-2	St Ceasiliastraat 33	0	0	0	1	2	2					
50-18-1	Swaansstraat 11	2	2	2	2	1	1					
50-18-2	Dr. Schaepmanstraat 21	0	0	1	1	0	0					
	Totaal Berkel-Enschot	11	17	25	23	18	13	0	0	0	0	0
	Oisterwijk											
51-11-2	Waterhoefweg 67	2	2	2	2	0	0	0				
51-11-4	Rozephoeve	2	2	2	2	0	0	1				
51-22-1	Oirschotsebaan 57	3	4	5	7	7	9	12				
	Totaal Oisterwijk	7	8	9	11	7	9	13	0	0	0	0
	Udenhout											
44-58-1	Schoorstraat 22	26	21	8	14	?	9		?		35	
44-58-1	Schoorstraat 28a											7
44-58-1	Schoorstraat 32											2
44-58-1	Schoorstraat 32a											11
44-58-1	Schoorstraat 39	0	2	2	5	?	1					
44-58-1	Schoorstraat 53											4
44-58-1	Schoorstraat 59											9
44-58-4	Energieweg 6	?	3	1	2	?	3					
44-58-4	Energieweg 12	?	3	4	5	?	8					

Overzicht telgegevens Huiszwaluwnesten in Midden Brabant

Bloknumr	Plaats/Adres	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
44-58-4	Energieweg 16	0	0	3	6	3	4					
44-58-4	Energieweg 2	0	0	0	0	?	2					
44-58-4	Energieweg 5	0	0	0	0	3	6					
44-58-4	Energieweg 18	0	0	0	0	?	1					
44-58-4	Energieweg 22	0	0	0	0	?	1					
44-58-4	Heidestraat 1	0	0	1	0	?	1					
44-58-4	Hofstraat 37	3	1	0	0	?	0					
44-58-4	Nijverheidsweg 12	5	8	5	4	?	2					
44-58-4	Nijverheidsweg 25	0	0	0	2	?	1					
	Totaal Udenhout	34	38	24	38	6	39	0	0	0	35	33
	Biezenmortel											
45-51-1	Capucijnenstraat 11	?	1	0	?	?	0					
45-51-1	Capucijnenstraat 13	?	1	0	?	?	0					
	Totaal Biezenmortel	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Helvoirt											
45-51-2	Biestakkerstraat 2	?	?	?	?	?	1					
45-51-2	Joris Akkerstraat 2	?	?	1	0	1	?					
	Totaal Helvoirt	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
	Haaren											
45-51-4	Eind 29	1	1	0	1	0	0					
45-51-4	Eind 30	3	2	3	1	0	0					
45-51-4	Eind 31	0	1	3	0	2	0					
45-51-4	Eind 33	0	0	0	1	0	0					
45-51-4	Eind 35	1	2	2	1	2	0					
45-51-4	Eind 37	2	0	2	0	0	0					
45-51-4	Eind 41	8	10	6	0	0	2					
45-52-1	Noenens 14	6	5	4	4	2	2					
45-51-4	Belvertsestraat 12	0	0	0	1	0	0					
45-51-4	Belvertsestraat 18	1	1	1	1	1	1					
45-51-4	Belvertsestraat 19	?	?	?	?	?	2					
45-52-3	Belvertsestraat 46	6	5	4	0	0	0					
45-52-1	De Voort 2	?	?	?	?	?	14					
	Totaal Haaren	28	27	25	10	7	21	0	0	0	0	0
	Boxtel											
45-53-1	Venrode	10	6	3								
51-13-1	Albionistraat 26	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Beethovenring 15	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Charpentierstraat 1	2	2	2	0	1	0	0	0	0	0	
51-13-1	Charpentierstraat 11	3	2	1	1	1	0	0	0	0	0	
51-13-1	Charpentierstraat 17	2	3	1	1	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Charpentierstraat 19	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Corellistraat 1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Corellistraat 9	4	4	4	2	3	0	0	0	0	0	
51-13-1	Corellistraat 11	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Corellistraat 16	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
51-13-1	Corellistraat 18	2	3	1	4	2	0	1	1	0	2	2

Overzicht telgegevens Huiszwaluwnesten in Midden Brabant

Bloknum	Plaats/Adres	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
51-13-1	Corellistraat 25	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Corellistraat 26	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Handelstraat 1	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Handelstraat 3	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Handelstraat 5	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Handelstraat 7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Mazartlaan 36	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Robert Schumanlaan 19	3	4	2	2	2	2	3	4	1	0	2
51-13-1	Robert Schumanlaan 21	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
51-13-1	Robert Schumanlaan 25	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Vivaldisraat 9	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Vivaldisraat 11	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Vivaldisraat 16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-13-1	Vivaldisraat 18	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Totaal Boxtel	52	44	21	11	9	2	4	6	2	4	5
	Lennisheuvel											
51-12-2	Brede Heide	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-12-2	t Gescheurde hemd	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	
51-12-2	Lennisheuvel 19	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	
51-12-2	Lennisheuvel 24a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
51-12-2	Lennisheuvel 27	1	3	3	2	3	1	2	2	2	2	5
51-12-2	Lennisheuvel 29	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
51-12-2	Lennisheuvel 30	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	
51-12-2	Lennisheuvel 30a	0	0	0	0	0	1	2	2	0	0	
51-12-2	Lennisheuvel 32	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
51-12-2	Lennisheuvel 34	0	0	0	0	1	2	2	2	5	0	1
51-12-2	Lennisheuvel 36	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
51-12-2	Lennisheuvel 37	0	1	2	4	1	2	2	2	1	2	
51-12-2	Lennisheuvel 38											2
51-12-2	Lennisheuvel 39	1	0	1	0	1	1	1	1	4	1	
51-12-2	Lennisheuvel 40	0	0	0	0	3	2	2	2	4	0	1
51-12-2	Lennisheuvel 42	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	
51-12-2	Lennisheuvel 46	3	2	3	3	2	1	0	0	2	3	2
51-12-2	Mijlstraat 36	2	2	5	0	0	0	0	0	0	0	
51-12-2	Mijlstraat 103											2
51-12-2	Mijlstraat 105	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
51-12-2	Mijlstraat 107	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
	Armehoefstraat 1a											3
	Totaal Lennisheuvel	10	10	15	9	11	13	14	14	26	14	18
	Oirschot											
51-22-2	Bremsteeg 2	0	1	0	0	0	0	0				
51-22-2	Bremsteeg 3	4	1	0	0	0	0	0				
51-22-2	Bremsteeg 3A	6	6	0	4	2	0	1				
51-22-2	Bremsteeg 3B	2	2	2	0	0	0	0				
51-22-2	Bremsteeg 14 B	2	0	1	2	4	2	3				
51-22-1	Broekstraat 5	2	2	2	4	0	1	2				
51-3-23	Eindhovensedijk 36	22	32	2	?	?	?					
51-33-4	Eindhovensedijk 37	?	16	16	?	?	?					
51-33-4	Eindhovensedijk 37 A	0	0	2	?	?	?					
51-33-4	Eindhovense kazerne	?	?	10	?	?	?					

Overzicht telgegevens Huiszwaluwnesten in Midden Brabant

Bloknum	Plaats/Adres	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
51-22-4	Heuvel 3	?	?	?	3	4	0	0				
51-22-4	Koestraat 34	5	5	5	3	0	0	0				
51-22-4	koestraat 37A	13	11	10	4	0	Locatie afgebroken					
51-22-4	Koestraat (school)	0	0	0	1	0	0	0				
51-23-1	Lopensestraat 7	12	6	11	2	2	3	1				
51-22-3	Merodelaan 2	0	0	0	?	1	0	0				
51-22-2	Nieuwendijk 2	8	8	0	0	0	0	0				
51-22-2	Nieuwendijk 41	0	1	2	1	2	0	0				
51-22-2	Nieuwendijk 47	2	6	14	11	12	14	7				
51-22-3	Spoordonkseweg 89	0	0	0	0	0	1	0				
51-22-3	Spoordonkseweg 97B	0	0	0	0	0	0	2				
51-22-1	Spoordonkseweg 147A	0	0	0	0	2	3	6				
51-22-1	Spoordonkseweg 147B	0	0	0	1	2	2	4				
51-23-1	Schanstraat 17	?	?	?	?	?	2	1				
51-23-1	Schansstraat 19	?	?	?	?	?	1	0				
51-23-1	Termeijdensteeg 1	?	1	3	5	3	3	2				
	Totaal Oirschot	78	98	80	41	34	32	29	0	0	0	0
Totaal aantal nesten		360	426	413	355	311	359	189	167	205	299	344
Tellers	Vogelwerkgroep Boxtel:											
	Sjaak Oerlemans in samenwerking met Hen Maas en Rob Lammers											
	Vogelwerkgroep Midden-Brabant:											
	Roos Backx, Nico Hilgers, Gerard van de Kaa, Jan van Rijsewijk, Piet van den Hout en Jan Paymans											
Samensteller: Aad van Gelswijk												
	Versie 8 oktober 2001											

Huiszwaluwen in 2000, een tikkeltje positief

Voor de Huiszwaluw waren de weersomstandigheden in 2000 vaak gunstig. Ten opzichte van het voorgaande jaar liep de stand op met ongeveer 5%. Misschien markeert dit een keerpunt na de gewoonlijk negatieve cijfers van de afgelopen jaren? Vergeleken met twaalf jaar geleden zit het aantal echter nog steeds 15% in de min.

Tellers en cijfers

Huiszwaluwen tellen heeft zijn eigen charmes. Met de fiets op een mooie zomerdag op pad, de ogen gericht op daklijsten van huizen en boerderijen, de oren gespist op de pruttelende geluidjes die Huiszwaluwen maken. In 2000 deden weer honderden vrijwilligers mee met de tellingen. Voor een deel zijn het echte 'teldieren' die aan allerlei vogeltellingen meedoen, voor een deel 'Huiszwaluw-verslaafden' die hun telwerk beperken tot deze zwaluw. Uit 812 kwartblokken (telgebieden van 2,5 x 2,5 km) kwamen gegevens binnen. Hier werden 20.871 nesten geteld, ofwel 25,7 per kwartblok. Deze aantallen zijn wat hoger dan in 1999 (779 kwartblokken, 17.737 nesten, gemiddeld 22,8). In de in beide jaren onderzochte kwartblokken namen Huiszwaluwen met 5% toe. In de IJsselstreek bleven de aantallen gelijk, in Noord-Holland, Flevoland en Utrecht namen ze af met 8% terwijl ze in de rest van het land met gemiddeld 10% toenamen. De toename was het sterkst (23%) in zuidelijk Noord-Brabant.

Variabele trends

Om de lange-termijn ontwikkeling vast te stellen, is het nodig dat gebieden jarenlang worden geteld. Vooral het westen van Friesland, NW-Groningen, midden-Drenthe, de Noordoostpolder, Twente, de Achterhoek, West-Utrecht, grote delen van Noord- en Zuid-Holland, Zeeland, West- en Zuid-Brabant en Midden- en Zuid-Limburg worden wat dit betreft goed onderzocht. Hulde aan de tellers die dit elk jaar weer klaarspeelden!

Sinds 1989 is de landelijke populatie met ongeveer 15% afgenomen. In Zuid-Nederland was de ontwikkeling het meest negatief. In de Delta en het rivie-

rengebied belooft de afname sinds 1989 ongeveer 35%, in Noord-Holland, Twente, de Achterhoek en Zuid-Limburg 20-30%. (In 2000 werd hier echter toename gemeld.) Zuidelijk Noord-Brabant, waar de stand in 1990-94 halveerde en na 1997 weer opveerde tot het niveau van 1990 (figuur 1), vormt een vreemde eend in de bijt. In de noordelijke helft van Nederland was de ontwikkeling echter overwegend positief, met toename tot 25%. (In 2000 liep het aantal hier overigens wat terug.)

Aantallen

Vette kwartblokken met 75 of meer paren vinden we vooral langs de IJsselmeerkust, hier en daar in Twente en in het Deltagebied. Het aantal Huiszwaluwrijke blokken is in de loop der jaren echter razendsnel afgenomen. In 1989-93 ging het nog om 70-100 kwartblokken (7800-11300 nesten), maar na 1994 liep het aantal kwartblokken terug van 62 naar 39 (aantal nesten van 7060 naar 4300).

Met behulp van dichtheidscijfers kan een indicatie worden gegeven van de landelijke populatie. In gunstige jaren (1989-93) schommelt de stand in Nederland tussen 120.000 en 135.000 paren, in ongunstige jaren (1994-99) tussen 105.000 en 120.000. In 2000 lag het aantal waarschijnlijk in de buurt van de 120.000.

Wat is een telgebied?

Huiszwaluwen worden geteld per 'locatie-kolonie': een door de teller omschreven en op kaart en formulier vastgelegd gebied met natuurlijke grenzen. Dat kan bijv. een stadswijk, dorp of polder met verspreide gebouwen zijn. Een meer gedetailleerde registratie (bijvoorbeeld per gebouw) is lastig en arbeidsintensief omdat Huiszwaluwen nogal verspreid

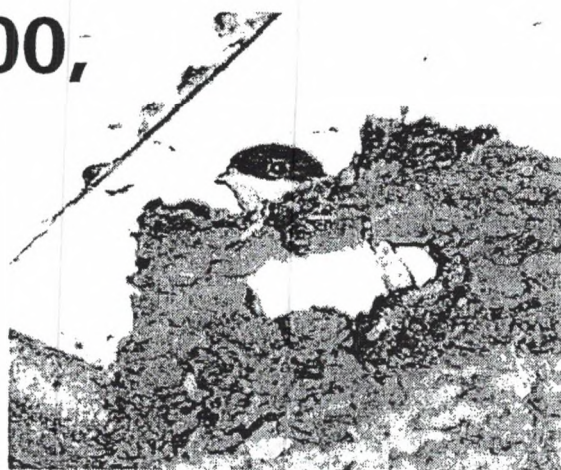

foto: H. Feenstra

voorkomen. Verplaatsingen leveren dan eindeloos puzzelen en papierwerk op (met kans op fouten).

De grootte van locatie-kolonies (telgebieden) ligt meestal tussen enkele tientallen tot ruim 500 ha, gemiddeld zo'n 300 ha oftewel 3 km². Grotere telgebieden kunnen beter worden gesplitst terwijl zeer kleine telgebieden (losse gebouwen) eveneens onwenselijk zijn. Het is belangrijk dat gebiedsgrenzen niet worden gewijzigd. Zo moet bij dorpsuitbreiding het nieuwe deel worden beschouwd als een nieuw telgebied.

Meedoen met tellingen

Zoals aangegeven in de vorige Sovon-Nieuws gaan districtscoördinatoren (DC's) de coördinatie geleidelijk overnemen van Herman Leys. Met uw vragen, verzoeken om handleiding of formulieren, aanmelding voor telwerk en dergelijke kunt u terecht bij de betreffende DC (zie adressen elders in dit nummer) of op het Sovon-kantoor (Joost van Bruggen, Arend van Dijk). Lijkt het tellen van Huiszwaluwen u wat, schroom dan niet u aan te melden bij de DC. Vooraf aanmelden is nodig, want misschien zijn er in uw omgeving al andere tellers aan de gang. Ook beschikken DC's over een lijst met bij voorkeur te tellen gebieden. In de regio's waar onvoldoende tellingen beschikbaar zijn, wordt er namelijk naar gestreefd om 120 nieuwe telgebieden te vinden (figuur 2). Het tellen is niet moeilijk en - goed nieuws voor langslapers - kan het beste midden op de dag plaatsvinden. Kam het telgebied in juli-augustus minimaal éénmaal volledig op bewoonde nesten uit. Als er vaker geteld wordt, moet het hoogste aantal per gebouw worden aangehouden. Als de Huiszwaluw ontbreekt, is dit belangrijke informatie; doorgeven dus! Voor meer details wordt

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

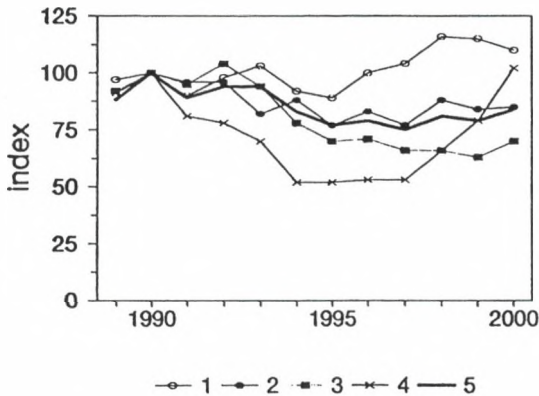
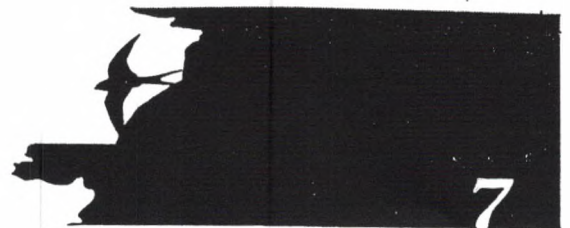
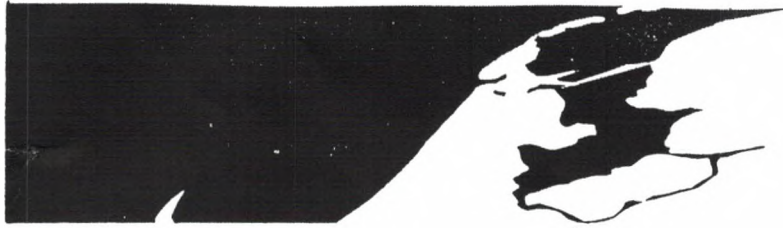
23

24

25

26

27

Figuur 1. Aantalsontwikkeling van de Huiszwaluw in verschillende regio's in 1989-2000. (1) Groningen, Friesland, Drenthe, NW-Overijssel, Flevoland, Utrecht, Noord-Holland; (2) IJsselstreek, Twente-Salland, Achterhoek, Veluwe; (3) Grote rivieren, Zuid-Holland, Zeeland, West-Brabant, Limburg; (4) Zuidelijk Noord-Brabant; (5) Nederland (alle gegevens gecombineerd).

verwezen naar de handleiding Landelijk Soortonderzoek Broedvogels. De telgegevens worden ingevuld op het formulier Kolonievogels (K). Nieuwe telgebieden worden aangemeld met het formulier Aanmelding Kolonie (AK) en krijgen vanuit Sovon een uniek nummer; de gebiedsgrenzen behoren op een kaart te worden vastgelegd. Ingevulde telformulieren en andere gegevens ontvangen we graag vóór 1 oktober. Die kunt u zonder postzegels opsturen naar

Sovon, Antwoordnummer 2505, 6573 ZX Beek-Ubbergen.

Huiszwaluwen tellen is binnenkort weer mogelijk. We kijken uit naar aanmeldingen van nieuwe tellers. Zal de Huiszwaluw in 2001 weer wat verder uit het dal kruipen? Veel plezier en succes met het tellen gewenst.

Herman Leys & Arend van Dijk

Aan Huiszwaluw-tellers

juni 2001

In mei heeft u post van SOVON ontvangen met informatie over Huiszwaluw-tellingen. Het uitgebreide jaarverslag van Herman Leys is komen te vervallen, maar daarvoor in de plaats zijn resultaten en mededelingen opgenomen in SOVON-Nieuws. Van de tekst in nummer 1 (2001) is u in mei een kopie toegestuurd. Inmiddels ligt SOVON-Nieuws nr 2 (2001) met een tekst over de Huiszwaluw bij de drukker. Van dit stuk is een kopie gemaakt en daarop is deze brief 'bijgeschreven'. Let u vooral op het kaartje van Nederland met de ligging van al jarenlang getelde kwartblokken (goed werk!) en de globale ligging van gebieden waar nieuwe tellingen het meest wenselijk zijn.

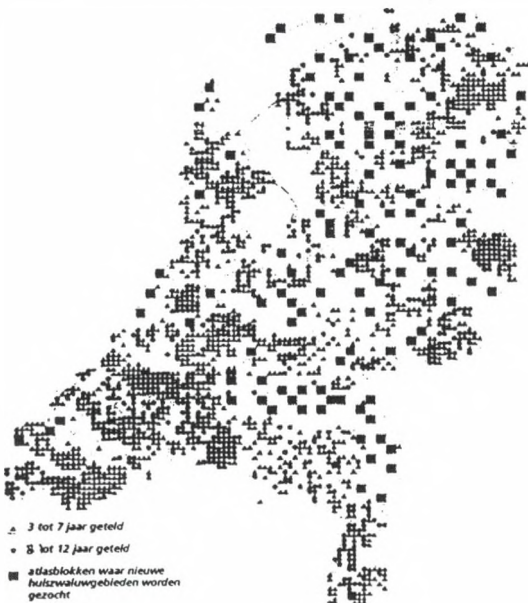
Natuurlijk vragen we u als teller de Huiszwaluwen in uw eigen werkgebied weer te gaan tellen. Daartoe is een telformulier (K) en een formulier voor aanmelding van een nieuwe lokatie (AK) bijgesloten, evenals een antwoordnummer-sticker (zonder postzegels). Tellers die hun gegevens invoeren in een computerbestand, kunnen hun bestand (aantal per lokatie-kolonie of per kwartblok) opsturen op schijf of per e-mail (arend.vandijk@sovon.nl). Alle gegevens die bij SOVON binnenkomen worden ook doorgestuurd naar Herman Leys en naar de betreffende districtscoördinator.

Mocht u nog nieuwe gebieden willen tellen, of tellers kennen die belangstelling hebben, dan gaat onze voorkeur uit naar gebieden waar nieuwe tellingen het meest wenselijk zijn (zie kaartje hier-naast). Neem voordat een nieuw gebied aanpakt wordt, eerst contact op met de SOVON districtscoördinator in uw regio, want misschien wordt er inmiddels al geteld.

We wensen u veel plezier met het tellen, onderzoeken, beschermen enz. van de Huiszwaluw in de komende weken. Telresultaten gaarne opsturen voor 1 oktober.

We zijn zeer benieuwd naar de resultaten!

Arend van Dijk, mede namens Herman Leys

Figuur 2. Ligging van de in 1989-2000 regelmatig geïnventariseerde kwartblokken (8-12 en 3-7 jaar geteld) en globale ligging van gebieden waar nieuwe tellingen het meest wenselijk zijn.